

tror jeg netop, at det fejle i hans Syn ligger. Jeg tror nemlig, at det er det omvendte, der er Tilfældet, at det, jeg har talt om og talt for, er det almindelige, og det, han har talt om, er Undtagelsen, det ualmindelige. Jeg gad vidst, om de, der ere kendte blandt Landarbejderne, kende ret mange Landarbejdere i 30 Aars Alderen, der have 800 Kr. paa Lommen. I hvert Fald vil det vist være et meget lille Tal. Naar det ærede Medlem mente, at Højskoleuddannelsen var nødvendig eller i alt Fald ikke videre paaagtelsesværdig for den vedkommende, saa vil jeg sige, at jeg deri er uenig med ham. Jeg nævnte, at det var ønskeligt, at de Landarbejdersønner, hvorom der her er Tale, burde gaa baade paa en almindelig Folkehøjskole og siden paa en Landbrugsskole, og dette anser jeg for det rette. Kan dette ikke naas, bør de i alt Fald — og det var det, jeg særlig fremhævede — besøge en Landbrugsskole. Jeg tror nemlig, at Landarbejderne, hvis de ikke faa den Fordannelse, som der gives i en saadan Skole, dels praktisk, dels teoretisk, i mange Tilfælde ville have Vanskelighed ved at drive en saadan Jordlod, som den bør drives, navnlig som et selvstændigt Hjem, medens de med en saadan Fordannelse ville være i Stand dertil. Derfor mener jeg, at det maa tages i Beregning, at dette vil tage en vis Del af deres Penge. Dertil kommer jo ogsaa Soldatertjenesten, som falder paa alle og enhver, og hvis en eller anden bliver fritagen derfor, fordi han ikke er skikket dertil, men nok alligevel er nogenlunde arbejdsdygtig, saa haaber jeg, at vi snart ville komme til at faa en Lov, hvorved han kommer til at svare en Værneskat, som gør et tilsvarende Skaar i hans Indtægt. Naar det ærede Medlem mente, at han trods det, at han ikke har været paa en Højskole, vil være i Stand til at drive en saadan Huslod, saa kan det jo meget godt være, at han kan det, han har maaske faaet en anden Uddannelse, der kunde svare dertil. Men efter den Erfaring, jeg har gjort — og jeg har dog ogsaa staaet temmelig nær ved Husmanden, baade i Haandens og Aandens Udvikling — vil jeg dog mene, at hvis man tager en jævn ældre Husmand med den Uddannelse, jeg har omtalt, og saa det ærede Medlem, stiller dem paa bar Bund og sætter dem ud til en Landejendom som en af de her omhandlede, kan det dog være, at det ærede Medlem vil falde igenem. Der er nemlig noget, der hører til selve Livsudviklingen, Erfaringen, der vindes ved at leve under visse Livsvilkaar,

som gør, at man undertiden har en ejendommelig Maade, et ejendommeligt Greb at tage Tingen paa, i hvilke de, der have levet under andre Vilkaar, meget vanskeligt kunne sætte sig ind. I øvrigt er der jo ikke nogen væsentlig Hovedforskel mellem det ærede Medlems og min Stilling til Forslaget. Det ærede Medlem vil stemme for Lovforslaget, og det vil jeg ogsaa. Men det, som jeg har villet paatale, er det skarpe Udtryk, som det ærede Medlem har brugt, at det ikke kan modsiges, thi det kan mulig gøre Skade og andet Sted lægge Hindringer i Vejen for Forslaget. Jeg haaber dog, at det store Flertal baade i dette og det andet Ting ønsker at faa noget ud deraf, fordi en stor Samfundsopgave derved vil løses, og Lykke og Velsignelse bringes i mange Hjem. Og vi have været saa nær derved, at brister det en Gang til, kan det være tvivlsomt, om vi naa det i en nær Fremtid. Hvad det specielle angaar, der ligger os imellem, forekommer det mig, at det ærede Medlem i ikke ringe Grad overser, at i sin Begyndelse vil Loven ikke komme til at virke særlig meget, thi der er kun faa unge, der kunne opfylde dens Betingelser, og heller ikke de Landarbejdere, der ere lidt længere oppe i Alderen, ville i Almindelighed have den Formue og kunne opfylde de Betingelser, som han mente, at man med Rette kunde fordr af dem. Jeg vil derfor meget anbefale at stemme for Ændringsforslaget under Nr. 1 og fastholde det saa vidt muligt, for at det ogsaa kan komme til at gaa ud i Livet, thi jeg er inderlig overbevist om, at det ikke forholder sig saaledes, som det ærede Medlem gør gældende. At det om 5 Aar skulde blive umuligt at komme bort fra det, som nu vedtages, anser jeg ikke for rigtigt. Hvis Erhvervsforholdene for de unge Landarbejdersønner til den Tid ere saa gode, kunne vi vel ogsaa nok komme derfra, men selv om vi ikke kunne komme derfra, og vi imidlertid have lært, at de Hjem, vi have oprettet, have vist sig at være lykkelige, gode Hjem, der have hævet deres Indehavere til selvstændige Familier og samtidig, som fremhævet af det ærede Medlem for Skanderborg Amts 5te Valgkreds, derved givet et Eksempel til Efterfølgelse for mange af deres Standsfæller, hvorved Udbyttet af de smaa Landbrug Landet over betydelig forøges, ser jeg heller ingen Ulykke deri.

Borgbjerg: Det ærede Medlem for Bælum (J. H. Jensen) søgte at komme Land-